

Hoofdstuk 1

1968

Het rood van de gladde straatstenen glanst, als de striemende regen eroverheen glijdt. De wind kruipt door de kieren en naden. De klokken luiden en onverstoorbaar galmt het geluid door de smalle straatjes van het Oude Dorp.

Ente geniet van het tweetonige gebeier. Als op zaterdagavond om zes uur alle klokken in koor hun gegalm aanheffen ter voorbereiding op de zondag, kan ze daar intens naar luisteren. Het is voor haar het teken dat ze na een week vol werk eindelijk haar handen mag laten rusten.

Voor Ente is de zondag bovendien niet alleen een dag van rusten en naar de kerk gaan, maar ook van het genieten van al haar zegeningen. De zondagmorgen begint in de stilte, als zij zich nestelt in haar favoriete hoekje van de bank. Als alle kinderen en haar man nog slapen en zij zich met aandacht kan buigen over haar Bijbel. Om negen uur zit ze met het gezin aan de grote keukentafel. In het midden van het geblokte tafelzeil liggen een krentenbrood met spijs, kaas en roomboter. Daarnaast staat de bloemetjesteepot. Haar man thuis, haar kinderen om zich heen, dan voelt ze zich een blijde moeder. Maar vandaag drukt Johans afwezigheid. Het is alweer een poos geleden dat haar man het weekeinde op zee overbleef. Nu is dat ook het geval. En vanmorgen lijkt alles tegen te

werken. Ze is blij als Willem en Janne eindelijk de deur achter zich hebben dichtgetrokken. Ente kijkt naar haar twee oudste kinderen, terwijl ze ineengedoken met de capuchon van hun winterjas over hun hoofd getrokken voorbij het grote raam lopen, op weg naar de kerk. Als ze flinke stappen nemen, zijn ze nog op tijd. Gelukkig is de kerk vlakbij. De kinderen hebben hun vaste plekje in de kerkbank, naast Entes moeder. Entes ogen dwalen van de oudsten naar de twee jongsten, die onder de keukentafel spelen. Arie bouwt een toren van blokken en hoewel zijn kleine zusje telkens probeert het gevaarte onderuit te halen, blijft hij stug volhouden. Moeiteloos stapelt hij de blokken boven op elkaar. De geur van sappige stoofpeertjes en sudderend stoofvlees hangt om haar heen. Het hoort bij het moment waarop haar man gewoon thuis zou moeten zijn. De storm die zo typerend is voor de tijd van het jaar en langs het huis raast, lijkt bij haar naar binnen te zijn geslagen. De spelende kinderen merken haar onrust niet. Ze zijn voor haar een oase in iets wat ze geen naam kan geven. Waarom is daar dat onbestemde gevoel, nu de kinderen de deur achter zich hebben dichtgetrokken? Komt het doordat ze maar al te goed weet wat er kan gebeuren? Was het ook niet in de eerste dagen van oktober dat het zo stormde en de UK 174, een stoer en nagenoeg nieuw schip met de naam Hendrika, niet aankwam in de haven van Den Helder? De dag ervoor was er via de radiozender nog contact geweest met de kotter, maar sindsdien had niemand meer iets van de Hendrika en de bemanning vernomen. Schipper Kees Kaptein moest zich die week eigenlijk melden voor militaire dienst. Hij had om uitstel gevraagd, zodat hij nog kon uitva-

ren. Hij kwam niet meer terug, evenmin als Rijke, Kornelis en Hendrik.

Bemanningslid Luut, die wel aan de oproep voor militaire dienst gehoor had gegeven, kreeg vaak te horen: 'Jij hebt geluk gehad.' Hij antwoordde steevast: 'Mensen weten niet wat ze zeggen moeten.'

Ook het verhaal van de bemanning van de UK 60 van schipper Jan van den Berg is Ente nooit vergeten. Een golf was het raam van het stuurhuis binnengeslagen. De noodreparatie van stuk geknipte oliejasen bleek maar weinig bestand tegen de opzweepende golven van de Noordzee. Schipper Jan had zijn doorweekte vissermannen de opdracht gegeven om snel droge kleren aan te trekken. Zelf bleef hij achter in het stuurhuis. Toen de bemanning zich in het vooronder aan het omkleden was, wierp een enorme grondzee de kotter plotseling ondersteboven. De motor stopte, het licht viel uit en terwijl het zoute zeewater door de kachelpijp gutschend naar binnen kwam, dachten de mannen dat het einde naderde. Ze baden de woorden van Psalm 130: 'Uit de diepten roep ik tot U, o Heere!'

Als door een wonder kwam de kotter weer overeind, maar groot was de schok toen bleek dat de stuurhut met daarin schipper Jan van den Berg in de golven verdwenen was. De bemanning werd gered, alleen Jan keerde nooit meer terug en ondanks een lange zoekactie werd zijn lichaam, evenmin als die van de bemanning van de UK 174, nooit gevonden.

Is het de gedachte aan de verhalen uit die rampnacht of de angst dat het haar ook zomaar zou kunnen overkomen, die haar zo onrustig maakt? Ze schuift een stoel weg bij de tafel

en laat zich met een plof zakken. Haar handen legt ze in een teer gebaar om haar buik en ze voelt het schoppen van het nieuwe leven. Het maakt een stille glimlach bij haar los. Het kindje in haar schoot leeft nog.

Hoewel ze zich flink ziek heeft gevoeld en elke morgen over het toilet hing, gaat het nu stukken beter. Haastig staat ze op, ruimt de ontbijttafel af en laat het servies en het bestek in een teil met schuimend sop glijden. In het droogrek kan het mooi drogen, terwijl zij de groene zender afstemt op Scheveningen Radio om te luisteren naar de kerkdienst die uitgezonden wordt door hospitaalkerkschip De Hoop. Ze weet dat haar man dit ook doet.

Met storend geruis, fluittonen en zenuwachtige piepgeluiden komt de radio in de keuken tot leven. Het handige ding heeft ze gekregen toen ze trouwden. Johan had erop gestaan dat ze die thuis zouden installeren om naar de visserijband te kunnen luisteren. Ze was er geen voorstander van geweest, maar uiteindelijk toch overstag gegaan. Het toestel laat de blazende hoorn van het hospitaalkerkschip horen, waarna de scheepsbel wordt geluid. Op de achtergrond hoort ze het ruisen van de golven. De stem van de marconist klinkt: 'Dit is hospitaalkerkschip De Hoop. U gaat nu luisteren naar een kerkdienst die aan boord gehouden wordt, en waarin voor zal gaan dominee Zethof. Het orgel wordt bespeeld door kapitein Rog. Ik wens u goede aandacht en ontvangst en verbind u nu door met de kerkzaal.' Niet veel later golven de zangtonen door de keuken: 'Dit is de dag, de roem der dagen, die Israëls God geheiligd heeft.'